

Darul de Crăciun

Cele mai frumoase povestiri

București · 2019

CUPRINS

Amintiri din copilărie (fragment)	
<i>Ion Creangă</i>	5
De azi și de demult	
<i>Barbu St. Delavrancea</i>	8
Nicușor	
<i>Al. Brătescu-Voinești</i>	22
În ajunul Crăciunului	
<i>Emil Gârleanu</i>	29
Poveste de Crăciun	
<i>Regina Maria</i>	33
Un Crăciun	
<i>Alexandru Vlahuță</i>	45
În ajunul Crăciunului	
<i>Alexandru Vlahuță</i>	51
Un Crăciun fericit	
<i>Louisa May Alcott</i>	
<i>Traducere de Silviu Filimon</i>	53
Omul de zăpadă	
<i>Hans Christian Andersen</i>	
<i>Traducere de Nadia Filip</i>	59

<i>Hans Christian Andersen</i>	
<i>Traducere de Nadia Filip.....</i>	66
Fetița cu chibrituri	
<i>Hans Christian Andersen</i>	
<i>Traducere de Valeria Filimon</i>	78
Cizmarul și duhul său	
<i>Anton Pavlovici Cehov</i>	
<i>Traducere de Silviu Filimon.....</i>	82
Crăciunul	
<i>Carlo Collodi</i>	
<i>Traducere de Silviu Filimon.....</i>	90
Darul magilor	
<i>O. Henry</i>	
<i>Traducere de Veronica Focșeneanu.....</i>	99
Ajunul Crăciunului	
<i>Washington Irving</i>	
<i>Traducere de Silviu Filimon.....</i>	106
Crăciunul lui Martin	
<i>Lev Tolstoi</i>	
<i>Traducere de Silviu Filimon.....</i>	119
Stelele de aur	
<i>J. și W. Grimm</i>	
<i>Traducere de Valeria Filimon</i>	124
Darul de crăciun	
<i>Grazia Deledda</i>	
<i>Traducere de Valeria Filimon</i>	126

Amintiri din copilărie

(fragment)

Ion Creangă

La Crăciun, când tăia tata porcul, și-l pârlea, și-l opărea, și-l învălea iute cu paie de-l înădușea, ca să se poată rade mai frumos, eu încălecam pe porc deasupra paielor și făceam un chef de mii de lei, știind că mie are să-mi deie coada porcului s-o frig și beșica s-o umplu cu grăunțe, s-o umflu și s-o zurăiesc după ce s-a usca; și-apoi vai de urechile mamei până ce nu mi-o spârgea de cap.

Și să nu-mi uit cuvântul! Odată, la un Sfântul Vasile, ne prindem noi vro câțiva băieți din sat să ne ducem cu plugul, căci eram și eu mărișor acum, din păcate. Și în ajunul Sfântului Vasile toată ziua am stat de capul tatei să-mi facă și mie un buhai, ori de nu, batăr un harapnic.

– Doamne, ce harapnic ți-oi da eu, zise tata de la o vreme. N-ai ce mânca la casa mea? Vrei să te bușască cei nandralăi prin omăt? Acuș te descalt!

Văzând eu că mi-am aprins paie-n cap cu asta, am șparlit-o de-acasă numai cu beșica cea de porc, nu cumva să-mi ieie tata ciubotele și să rămân de rușine înaintea tovarășilor. Și nu știu cum s-a întâmplat, că nici unul dintre tovarăși n-avea clopot. Talanca mea era acasă, dar mă puteam duce s-o ieu? În sfârșit, facem noi ce facem și sclipuim de cole o coasă ruptă, de ici o cârceie de tânjală,

mai un vătrar cu belciug, mai beșica cea de porc a mea, și pe după toacă, și pornim pe la case. Ș-o luăm noi de la popa Oșlobanu, tocmai din capul satului din sus, cu gând să umblăm tot satul... Când colo, popa tăia lemne la trunchi afară și, cum a văzut că ne așezăm la fereastră și ne pregătim de urat, a început a ne trage câteva nașteri îndesate și a zice:

– De-abia s-au culcat găinile, și voi ați și început? Ia stați oleacă, blăstămaților, să vă dau eu!

Noi, atunci, am șparlit-o la fugă. Iar el, zvârr! cu o scurtătură în urma noastră, căci era un om ursuz și pâclișit popa Oșlobanu.

Și din spaima ceea, am fugit noi mai jumătate de sat înapoi, fără să avem când îi zice popii:

*Drele pe podele
Și bureți pe păreți,
Câte pene pe cucoși,
Atâția copii burduhoși,*

cum obișnuiesc a zice plugarii pe la casele ce nu-i primesc.

– Măi! al dracului venetic și ceapcân de popă, zicem noi, după ce ne adunăm toți la un loc, înghețați de frig și spărieți! Cât pe ce să ne ologească boaita cea îndrăcită, vede-l-am dus pe nășalie la biserica Sfântului Dumitru de sub cetate, unde slujește; curat Ucigă-l-crucea l-a colăcit să vie și să-și facă budihacea casă la noi în sat. Ferească Dumnezeu să fie preoții noștri așa, că nu te-ai mai înfrupta cu nimica de la biserică, în vecii vecilor!

Și până-l mai menim noi pe popă, până-l mai boscorodim, până una-alta, amurgește bine.

– Ei, amu, ce-i de făcut? Hai să intrăm ici în ograda asta – zise Zaharia lui Gâtlan – că ne trecem vremea stând în mijlocul drumului.

Și intrăm noi la Vasile Aniței și ne așezăm la fereastră după obicei. Dar parcă naiba vrăjește: cela nu sună coasa, că i-i frig; celuia că-i îngheață mâinile pe cârceie; văru-meu Ion Mogorogea, cu vătrarul subsoară, se punea de pricină că nu ură, și numa-ți crăpa inima-n tine de năcaz!

– Ură tu, măi Chiriece – zic eu lui Goian – și noi, măi Zaharie, să prufnim din gură ca buhaiul; iar iștialalți să strige: hăi, hăi!

Ș-odată și începem. Și ce să vezi? Unde nu se ie hapsina de nevasta lui Vasile Aniței cu cociorva aprinsă după noi, căci tocmai atuncea trăgea focul să deie colacii în cuptior.

– Vai, aprinde-v-ar focul, să vă aprindă, zise ea, burzuluită grozav; dar cum se cheamă asta? În obrazul cui v-a învățat!

Atunci noi, la fugă, băieți, mai dihai decât la popa Oșlobanu...

– Dar bun pocinog a mai fost ș-aista, zicem noi, oprindu-ne în răscrucile drumului din mijlocul satului, aproape de biserică. Încă una-două de-aieste, și ne scot oamenii din sat afară, ca pe niște lăieși. Mai bine să mergem la culcare.

Și după ce ne arvonim noi și pe la anul, cu jurământ să umblăm tot împreună, ne-am despărțit unul de altul, răbigiți de frig și hămesiți de foame; și hai fiecare pe la casa cui ne are, că mai bine-i pare. Și iaca așa ne-a fost umblarea cu plugul în anul acela.

De azi și de demult

Barbu St. Delavrancea

In ziua de Crăciun treceam prin Grădina Icoanei. Tăcere și cărări albe, cotite pe după copaci fumurii. În spatele meu cineva își suflă zgomotos nasul. Un stol de vrăbii, speriat, se împrăstie în toate părțile.

Era omul cu chef, ca la o zi mare. Un bătrân, cu nasul roșu adus în barba lui albă. Vorbea singur. M-am dat la o parte. S-a dus bombănind: „Ei, viață grea, ani grei!“... Un glas blând. Simții că e om bun.

În fața mea, lunga fațadă, albă și pitorească, a Școlii Centrale. La fereastra din mijloc, o fetiță, în rochiță fumurie, cu capul rezemat de geam, privea. În niște ziduri mari, un cap mic, frumos. Și o batistă îi trecu pe la ochi. Iacă o ființă fără copilărie. Cine știe de unde a fi! În orașelul ei, veselie... copiii, fericiți... ea, închisă, singură și tristă.

Plecai, cu ochii în jos, mânând înaintea acel tablou simplu și simpatic. E de mirare câtă energie se pierde în căutarea subiectelor. Mai ales cu pictorii nu mă împac. Frumosul, naivul și simpaticul, pretutindeni. Oriunde îți întorci ochii, umbră, lumină, formă, vibrând de farmec și de simpatie. Pe Grigorescu toate l-au emoționat. Iacă un poet. Din pânzele lui, de o elocință uimitoare, poți să-i reconstitui întreaga viață, notând precis ce a simțit pe toate cărările și prin toate orașelile pe unde s-a oprit câteva zile,

câteva ore. Între acest tablou și maestru o apropiere așa de mare, că începu să mi se pară nu cum îl văzusem, ci cum l-ar fi prins el în cadru, ușurel, poetic, într-o lumină limpede și tremurătoare. „O fi sughițând!“ Un vechi gând care tresări din impresiile și credințele copilăriei.

Cum ar fi mai frumos? Cu batista la ochi, sau cu privirea neclintită asupra unei lumi depărtate și fericite? Și jos cuvintele: *În ziua de Crăciun.*

Pe strada Polonă, nimeni. Pomi încărcăți de zăpadă. În apropierea unei case mari, o țigăncușă ghemuită într-un palton vechi, cu buzunarele scoase afară. Crezui că e bolnavă. Trecui drumul. Mânca un codru de pâine albă și întindea, cu poftă, de niște costițe de porc. În fața ei un câne gras și curat. Un danez șoricieu. O privea. Cu ochii după friptură.

Frumoasa lui zgardă dovedea că e un... bogătaș... Și ce lacom!...

Fulgii de zăpadă cad liniștiți. Cânele se uită, îi scânteiază ochii. Are aerul d-a-i zice: „Bre! Ce lucruri bune mănânci tu!“

– Nu ți-e frig? o întrebai eu.

– Țu...

– Nu ți-e frică de câne?

– Țu...

– Dacă ți-o lua friptura?

– Poi, slujnica lui mi-a dat-o!

– Ce-o fi vrând el?

– Carne! Oase, nu vrea oase, că i-am dat oase!

Fetița, murdară, ghemuită, mestecând repede. Cânele, gras, mândru, stând pe picioarele de dindărăt. Un bogat care râvnea la un sărac.

– Fetițo, vrei un franc?

– Un franc?

Ce ochi mari și frumoși!

– Un franc!

– Hî-hî...

Nu-i venea să crează. Și, binișor, cu o mișcare furișă, îl luă, îl puse în podul palmei, întorcându-l și pe-o parte, și pe alta. În mâna ei neagră, moneda, ca o lumină albă.

Abia făcui câțiva pași, și auzii:

– Na, na și ție!

Mi-ntorsei capul. Aruncase cânelui o bucățică de carne.

Fetița deschise pumnul, privi din nou la franc, începu să râză, se sculă și o rupse la fugă, dând chiote. Cânele se uită lung după mine și începu să urle. Ce curios! Era așa de limpede ce spunea el: „Tu mi-ai gonit-o!... De ce mi-ai gonit-o?...“

La sărbătorile mari simțim nevoia d-a ști lumea copiilor fericită, cel puțin această lume inocentă și pură încă. Închipuiți-vă un copil înfomat și tremurând în ziua de Crăciun... E ceva mai dureros?

Nu e deloc fantezie. Mi-aduc foarte bine aminte de acum 27 de ani. Poate timpul, ca o perspectivă a impresiilor noastre, să ne poetizeze copilăria, dar nu o schimbă în adevăratul ei fond. Durerile și fericirile rămân dureri și fericiri, oricât s-ar afunda în timp ca într-o ceață din ce în ce mai deasă și mai îndepărtată.

Sărbătorile Crăciunului sunt cele mai mari pentru copii. Moș Ajunul, colindele, steaua, plugușorul, vicleimul, sorcova... care din noi, cei din mulțimea de jos, nu păstrăm neșterse emoțiuni de traista Moș Ajunului și de ramura cu trandafiri de hârtie?

Cârdurile de Moș Ajun se rânduiau de mai nainte.

Cea mai bună față de pernă era a mea. O traistă cât mine de mare, în care mă împiedicam o noapte întreagă, tremurând, suflând neconținut în mânele înghețate. Ce fericire într-o suferință reală!

Parcă mă văz în acel an în care nu am avut noroc.

M-am culcat devreme ca să mă scol la miezul nopții. Am închis ochii, dar n-am adormit. Ce emoțiune! Aveam cizme noi. Nu le pusesem până atunci. Traista în cui, bățul după ușă, căciula la căpătâi. Și căciula era nouă. Îmi tâcăia inima, așteptând pe Bănică cu tovarășii. Am răbdat cât am răbdat în plapumă, dar n-am mai putut. Mulți poate nu veți fi știind ce va să zică Moș Ajun la opt ani, ba încă cu cizme noi...

– Mă îmbrac, mamă, vine Bănică!

El era șeful. Voinic, îndrăzneț și de 14 ani. Eu, cel mai mic din ceata de șapte inși.

Mama, somnoroasă, îmi răspunde necăjită:

– Dormi aci, mai e pân-la miezul nopții!

– Mamă, vine Bănică!

În sfârșit, să mă îmbrace. Aprinse lumânarea. Pe geamuri, frunze albe și groase. Afară, ger. Trăsei repede pantalonii. Intrai într-un spențer¹ de lână albastră, apoi într-o scurteică blănită cu oaie. Mă încinse cu o basma roșie. Cizmele! Cizmele nu intrau. Cu picioarele în sus, și trage, și trage, și luptă, până când mama rămase c-o ureche în mână. Plângi eu, râzi mama. Până n-a cusut urechea cizmei, n-am încetat din urlat. Mi-am scos târlicii și abia mi-au încăput cizmele. „Nu e semn bun!“ Ca acum mi-aduc aminte de acest gând.

– Să nu te muște vrun câine, păcatele mele...

Vezi? Nu era semn bun!...

Am tras căciula pe urechi. Am înhățat bățul și, până să vină Bănică, am strigat de vreo douăzeci de ori: „Bună dimineața la Moș Ajun!“

Tata se prefăcea că nu știe cine strigă.

– Ia să le aruncăm pisica-n brațe... Oameni mari și la Moș Ajun!

¹ Vestă.

Și strigam mereu, îngroșând glasul, cu ochii la cizme. Mă strângeau, dar... nu făcea nimic.

Haiti! Bătuse în geam!

– Bănică?

– Bănică!

Și zbughi pe ușă afară!

Zăpada prinsese, din polei, o coajă tare și alunecoasă. Ceață, ceață, de abia zăreai la doi pași.

Bănică făcu planul. S-o luăm pe la Crucea de piatră. Numai la întoarcere să strigăm prin părțile noastre. Pe la Crucea de piatră, mere, nuci și covrigi, pe la noi mai mult colaci.

Bănică, în frunte. Noi, grămadă, după el, ca să nu-l pierdem în ceață. Grăbiți, sperioși și alunecuș. Cădeam p-un capăt. Șeful râdea.

– Unul la rând... doi la rând... trei... Și iar: Unul la rând!...

– Unde suntem, nea Bănică?

Și când îi ziceam *nea Bănică*, îi ziceam cu dragoste și cu respect.

– Dracu să știe... nu văz nimic.

– Om fi printre vii...

Și suflam greu de tot.

– Ai ostenit, mă... cutare?

– Aș, nu-u-u-u!

– Mai avem, nea Bănică?

– Zău că nu știu... nu văz nimic...

– Om fi la gropi...

– La gropi?... Nu văz nimic... stați... băgați de seamă...

Un țipăt desperat și scurt... Mă duceam în jos, în jos, adânc, parcă se scufundase pământul sub mine.

– Ce e, mă? strigă Bănică speriat. Unde ești, mă?... Gropile! Radule!...

Doi, mai mici, începură să țipe.

Eu nu mă oprisem decât în fundul gropilor. Nu mă durea nimic, dar de frică începusem a clănțăni și nu izbuteam să dau un chiot.

– Radule! Radule! strigă Bănică.

Ceilalți doi plâneau.

– Tăceți, mă!

Și le trase o înjurătură.

– Radule!...

În sfârșit, îi răspunsei.

– Ce e, nea Bănică?

– În gropi, mă?

– Da, nea Bănică!

– Cum dracu făcuși, mă?

– Nu știu, nea Bănică...

– Ești viu, mă?

Ceilalți doi începură iar să plângă.

– Mai trăiești, mă?

– Cine?...

– Tu, mă!

– Trăiesc... n-am nimic... ca p-o sanie...

Eu, în fundul gropilor de nisip, mă luptam să sui; și cum suiam doi pași, jiiit!... și alunecam în fund. Coaja zăpezii, groasă și lustruită. Alunecam ca pe gheață.

– Ei, nu te sui, mă?

– Nu pot, nea Bănică, alunec!

– Apoi ce facem?

– Eu știu?...

Și începui să plâng.

– Nu plânge, mă!

– Nu plâng!

– Costache, porunci Bănică, pun-te pe vine și dă-ți drumul!

Costache, de 12 ani și băiat inimos.

Jiit!... și odată mă pomenii cu Costache. Îmi veni inima la loc. Mă luă de mână. Apucarăm în sus. După câțiva pași, jiit! amândoi o dată... și iar, și iar, dar degeaba! Mi se umflaseră buricele deștelor.

– Măi, ce faceți, măi? strigă Bănică.

– Nu se poate, nea Bănică! răspunse Costache.

– Apoi ce e de făcut?

– Eu știu?...

Cei doi începură iar să plângă.

– Tăceți dracului! strigă Bănică. Stați voi aici!

Cei doi începură să țipe.

– Nu ne lăsa, nea Bănică, ia-ne și pe noi!...

– Păi vă dați voi drumul în gropi, mă?

– Da, nea Bănică, da...

Să nu vă mirați. Când suntem mici, facem minuni de eroism din cauza fricii.

Tăcere. Noi doi ascultam din fundul gropilor. Eram ca într-o ocnă, nu vedeam nimic. Bănică, din când în când: „Așa... stai... tu aici... Dumitru... după Ion“...

– Ce faci, nea Bănică? strigă Costache.

– La șir, mă... și eu în cap... venim și noi... țineți-vă bine... haiti!... Jiiit... și buf, unul peste altul, rostogol la picioarele noastre.

În depărtare s-auzea încetinel, ca prin vis: „Bună diminea... la... o... ș... a... juuuu!“...

Gropile erau adânci, adânci de tot. Noi abia zăream la doi pași. Ei, ce e de făcut? Bănică luă pe Costache. Să dibuie ei, încet-încet, până or da de urma căruțelor, că numai p-acolo puteam să scăpăm. Nu mai mi-era frică. Toată grija de cizme, să nu le fi zgâriat. Le pipăiam eu, dar nu vedeam nimic.